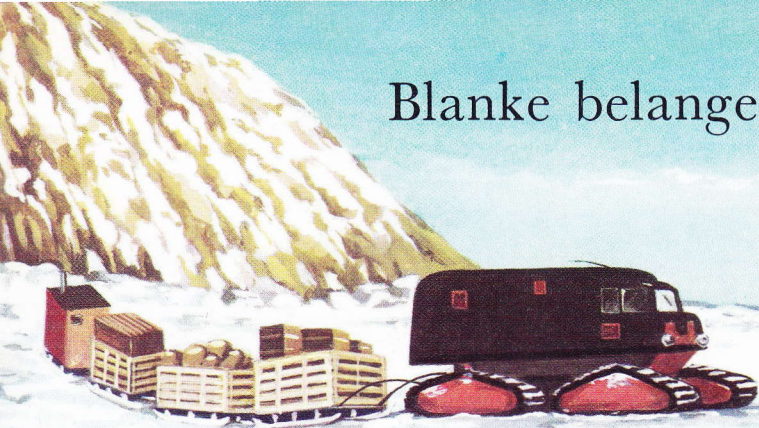

Blanke belangen

Sommigen houden er nog wel eens de zielige mening op na, dat primitieven minderwaardige mensen zijn. Wie echter, zoals Rasmussen, jaren lang in innig contact met de Groenlandse Eskimo's leefde, denkt er wel anders over. De Eskimo is inderdaad rechtvaardig en ingoed, hij is opgemonderd, vrolijk, luidruchtig. Diefstal en leugen zijn de grootste ondeugden; zijn recht is gebaseerd op de natuurplicht anderen te helpen, wat in de poolgebieden geen ijdel woord is. In die geest voedt de Eskimo zijn kinderen op: zoveel mogelijk ontgoochelingen en lijden vermijden, want als volwassene heeft men er voldoende mee af te rekenen. Voor de Eskimo is de ondervinding de beste leerschool. Zo begrijp je, dat denken en voelen bij deze mensen door onverbiddelijke natuurkrachten worden beheerst. Zij worden ook altijd bedreigd, zij zijn zich hun onmacht bewust. Daarom staat hun dagelijkse leven zo sterk onder de invloed van de talrijke taboes en zij geloven, dat zij hier op aarde een zielszuivering doormaken, om later in het paradijs van een gemakkelijk leven te genieten. Tot vóór enkele jaren leefden de Eskimo's afgezonderd, al had Rasmussen die in Groenland geboren werd, maar in Denemarken studeerde, in 1910, dit is één jaar nadat Peary de noordpool had bereikt, in het noorden van Groenland een factorij gesticht, die hij "Ultima Thule" noemde. Deze factorij was volledig onafhankelijk,

ook van de Deense regering. Zijn doel was de Eskimo's zinvol te leren leven door middel van organisatie der oude jachtgebruiken. Hij slaagde erin de Eskimo's, die hem als een heilige vereerden, in stamverband bij elkaar te houden. Nadien kwamen er meer en meer blanken, aanvankelijk vooral pelsjagers, die erop uit waren buit te maken. Zij leerden de Eskimo's dat de vos, die voor hen weinig waarde had, een pels leverde, waarvoor de westerse vrouwen veel geld gaven. Op die wijze is de vosjacht de belangrijkste bron van inkomsten geworden, vooral toen de Eskimo's het vuurwapen leerden hanteren. Dan werd het een massale moordpartij, zodanig, dat de Deense regering moest ingrijpen en de vosjacht beperken. Toch werden de Thule-Eskimo's "kapitalisten", dat wil zeggen zij verdienen tijdens de koudste maanden het loon van een niet-gespecialiseerd Europees arbeider. Vooral de zaken zo gereguleerd waren, werden de Eskimo's vaak bedrogen. In ruil voor hun huiden kregen zij soms een versleten geweer, of huishoudartikelen waarmee zij niets konden aanvangen. Het gebeurde ook dat men hen dronken maakte en hun vellen ontfutselde! De Deense regering besloot dan zelf winkels uit te baten, waar de Eskimo's kunnen ruilen. Het bezoek aan de winkel is een echte feestdag. Zij komen soms van heel ver, om een beetje te kopen, want zij vinden het prettig dikwijls te kunnen weerkeren! Al-

dus kwamen zij in contact met de wonderen van onze beschaving en meteen veranderde er veel in de levensgewoonten van dit volk, vooral ook toen de blanken de zeehonden "commercieel" begon te doden. Moderne schepen, uitgerust met een helikopter, van waaruit men de dieren mitrailleurde, maken op deze wijze duizenden slachtoffers. In 1950 werden langsheen de kusten van Newfoundland alleen meer dan 200 000 zeehonden gedood. In 1951 legden de Amerikanen een vliegtuigbasis op Thule aan; de donderende straalvliegtuigen verjoegen de zeehonden naar het noorden en de Thule-Eskimo's volgden: zij leven nu 950 km meer noordwaarts in de Ingelfieldfjord, op 78° noorderbreedte!... De meeste andere poolvolkeren moesten echter naar nieuwe middelen van bestaan zoeken. De blanken leerde hen dat kust- en riviervisserij lonend is. Zowel in Rusland als in Alaska groeide een echte industrie, want men was verplicht de grote hoeveelheden kabeljauw, heilbot, zalm en krab ter plaatse in te blikken, omdat het Hoge Noorden zo ver van de grote verbruikscentra verwijderd ligt. Nog vele anderen vinden werk in de steenkoolmijnen op Spitsbergen, waar Longyear, een Amerikaans ingenieur, in 1905 het zwarte goud ontdekte. In Canada, waar 11500 Eskimo's leven, wordt alles in het werk ge-

steld om de levensmogelijkheden van deze mensen te beveiligen. Men biedt hen financiële en geneeskundige hulp, men verschaft hen onderwijs. Je mag ten andere niet uit het oog verliezen, dat Arctica bijzonder rijke bodems bezit. Men vindt er goud, zilver, koper, steenkool, ijzererts, petroleum en... pechblende, waaruit men uranium en radium fabriceert. Even ten zuiden van de poolcirkel ontstond Port-Radium, waar men koortsig de fabricatie van de eerste atoombom voorbereidde... Maar ook in

de koudste gebieden van de Sowjetunie heeft zich een uitgebreide industrie ontwikkeld.

Het Russische arctische grondgebied is bijna tweemaal zo groot als de arctische gewesten van Scandinavië, Canada en Alaska samen. Je begrijpt, welk een reusachtige taak hier wachtte. Het

schiereiland Kola is de meest geïndustrialiseerde streek in Arctisch-Rusland: er wordt nikkel en ijzererts ontgonnen, terwijl men elders rijke steenkoolvelden, koper, goud, zilver, zink, pechblende en petroleum aantroef. Zo werd het mysterieuze arctische gebied in zeer weinig tijd in de moderne beschaving opgenomen. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat de meest onherbergzame streek van onze planeet zich zo gedwee door de mens laat overheersen. Haar sterkste wapens blijven het klimaat en de lange afstanden, al heeft de tocht van de "Nautilus" haar heerschappij aan het wankelen gebracht: in vier dagen werden 3393 km onder het ijs afgelegd en na 16 dagen bereikte de atoomduikboot, uit Pearl Harbor vertrokken, IJsland! Deze historische tocht schiep de mogelijkheid om in de toekomst de normale zeevaartweg Japan-Londen met 10 000 km in te korten. En zeggen, dat de pioniers eeuwenlang zochten om de doorvaart in noordwestelijke of noordoostelijke richting succesrijk te doorbreken! Als je bedenkt dat Larsen in 1944 nog 86 dagen nodig had om de door-

Tot vóór enkele jaren leefden de Eskimo's als eerlijk en ingoed jagersvolk afgezonderd van de westerse wereld. Toen de blanke kwam, veranderde er veel: hij leerde de Eskimo de geldwaarde kennen en met een de talloze gebruiksgoederen. Daarnaast verruimde de blanke ook zijn levenskansen en richtte, dank zij de bodemrijkdom, in al de arctische gebieden industrieën op. De moderne techniek bevrijdde Arctica uit zijn mysterieus isolement.

vaart zonder overwintering te voltrekken, dan begrijp je wat de mens in tijd van nog geen 20 jaar realiseerde. In deze korte periode is Arctica zelfs "strategisch" gebied geworden: van Alaska naar Rusland is een "boogschuit". Beide gebieden zijn militaire bases van waaruit de groten elkaar beloeren... Een pooloorlog in het verschiet? Laten wij vooraf de zaken nog even van naderbij bekijken en met een soort Eskimoge-moed de verdere evolutie overwegen...

